

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zdeňky Sedlákové a soudců JUDr. Bohuslava Petra, Ph.D. a JUDr. Tomáše Strouhy v exekuční věci

oprávněného: **Bohemia Faktoring, a.s.**, IČ: 27242617
se sídlem Letenská 121/8, 118 00 Praha 1 – Malá Strana
zastoupeného advokátem JUDr. Ing. Karlem Goláněm, Ph.D.
se sídlem Letenská 121/8, 118 00 Praha 1 – Malá Strana

proti
povinnému:

██████████, narozenému ██████████
bytem ██████████

za účasti
manželky
povinného:

██████████, narozené ██████████
bytem ██████████

pro 55.478 Kč s příslušenstvím, o odvolání manželky povinného proti usnesení Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 13.11.2018, č.j. ██████████,

takto:

Usnesení okresního soudu **se zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud zamítl návrh manželky povinného na částečné zastavení exekuce co do způsobu jejího provedení příkázáním pohledávky z účtu manželky povinného u peněžního ústavu Raiffeisenbank, a.s., č. ██████████. Učinil tak s odůvodněním, že exekvovaný dluh plyne ze závazku vzniklého za trvání manželství jednomu z manželů, protože lze postihnout jak majetek ve společném jmění manželů, tak i účet manželky povinného. Modifikační smlouva byla zveřejněna v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu teprve 1.6.2018, tj. po vzniku dluhu, a jako taková nemá v exekučním řízení relevanci.
2. Proti tomuto usnesení se odvolala manželka povinného podáním ze dne 3.12.2018. Připomíná, že dne 25.5.2012 uzavřela se svým manželem modifikační smlouvu, již byl rozsah společného jmění manželů do budoucna zúžen. V době uzavření smlouvy ještě neexistovala veřejná databáze tohoto typu smluv, protože přistoupila k jejímu vložení až dne 1.6.2018. Povinný uzavřel v roce 2014 s právním předchůdcem oprávněného smlouvu o zápůjčce, z níž plyne exekvovaný dluh, stalo se tak ale již v době, kdy byl rozsah jejich společného jmění zúžen. Závazek tedy není součástí společného jmění. Manželce povinného byl na základě exekučního příkazu zablokován běžný účet, z něhož hradí všechny náklady spojené s bydlením, stravou a školní docházkou ██████████ dcery. Zůstala tudíž zcela bez prostředků. Jakkoliv byla modifikační smlouva zveřejněna dne 1.6.2018, účinná je již od 25.5.2012, a to i vůči třetím osobám. Zdůrazňuje, že prostředky na postiženém účtu by ani zčásti nenáležely do společného jmění manželů, jedná se výhradně o příjmy

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

z její závislé činnosti, navíc nutno přihlížet k modifikační smlouvě. Proto je namístě exekuci zastavit dle § 262b odst. 2 o.s.ř. Navrhuje tedy změnu napadeného usnesení tak, že exekuce se částečně zastavuje.

3. Vyjádření k odvolání nebylo podáno.
4. Odvolání manželky povinného je přípustné (*a contrario* § 202 o.s.ř.), bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.) osobou k tomuto úkonu oprávněnou a lze jej považovat za důvodné.
5. Dle § 731 o.z. vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.
6. Dle § 42 odst. 1 e.ř. před vydáním exekučního příkazu na majetek ve společném jmění manželů zjistí exekutor, zda je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném podle notářského řádu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení společného jmění manželů, jeho obnovení nebo zúžení jeho stávajícího rozsahu, anebo dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smluveného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu.
7. Dle § 42 odst. 2 e.ř. při vydání exekučního příkazu je exekutor povinen vycházet z obsahu listiny podle odstavce 1, jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého po jejím zápisu do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu nebo jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého před jejím zápisem do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a vyslovil-li s tím souhlas oprávněný. Nelze-li zjistit z exekučního titulu nebo z listiny podle odstavce 1, že závazek vznikl po zápisu listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, má se za to, že závazek vznikl před zápisem listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.
8. Dle § 42 odst. 3 e.ř. v ostatních případech lze vydat exekuční příkaz postihující majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl zákonný režim společného jmění manželů změněn.
9. Dle § 42 odst. 4 e.ř. jde-li o vydobytí dluhu, který patří do společného jmění manželů, nebo dluhu povinného, pro který lze vydat exekuční příkaz na majetek ve společném jmění manželů, lze vést exekuci přikázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.
10. Dle § 52 odst. 1 e.ř. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.
11. Dle § 262b odst. 1 o.s.ř. je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem poučen.
12. Dle § 262b odst. 2 o.s.ř. výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu manžela povinného bude zastaven, nejsou-li na něm ani z části uloženy peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů. Není-li prokázán opak, má se za to, že peněžní prostředky na účtu manžela povinného by náležely do společného jmění manželů.
13. Aktuálně platná právní úprava procesního práva obsažená v § 42 e.ř. a v § 262b o.s.ř. se snaží ve spojení s úpravou obsaženou v § 732 o.z. najít rozumný kompromis mezi právy věřitele na straně

jedné a právy nedlužného manžela na straně druhé. Je tedy ve prospěch věřitele, že ze společného jmění lze uspokojovat i dluhy vzniklé jen jednomu z manželů před uzavřením manželství, projevem ochrany nedlužného manžela je naopak omezení tohoto postižení jen do výše hypotetického vypořádacího podílu dlužného manžela na společném jmění. Dalším významným prvkem ochrany nedlužného manžela je možnost sepsat smlouvu o modifikaci rozsahu společného jmění a tuto nechat zaevidovat ve veřejně dostupném Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, jak jej vede Notářská komora ČR podle § 35d zákona č. 358/1992 Sb. Uvedená ochrana ale není bezbřehá, nutná je jednak publikace modifikační smlouvy v Seznamu vedeném Notářskou komorou ČR, jednak se účinek smlouvy vztahuje toliko na dluhy z těch závazků, jež vznikly po zveřejnění smlouvy v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. V opačném případě by totiž byli věřitelé některého z manželů nedůvodně dotčeni na svých právech.

14. Výše uvedené zásady nachází svůj projev v exekučních řízeních vedených proti jednomu z manželů jakožto povinnému. Pokud soudní exekutor hodlá vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů, musí nejprve nahlédnout do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a objasnit, zda povinný a jeho manžel nemají v tomto seznamu zaevidovanou modifikační smlouvu či modifikační rozhodnutí soudu. Pokud tomu tak je, nutno posoudit, kdy vznikl závazek, z něhož plyne exekvovaný dluh. Za předpokladu vzniku závazku až po zapsání smlouvy do Seznamu listin o manželském režimu je soudní exekutor povinen modifikaci společného jmění dle § 42 odst. 2 e.ř. reflektovat, předchází-li naopak vznik závazku zápisu modifikační smlouvy do Seznamu listin, soudní exekutor k modifikaci společného jmění nepřihlíží a exekuci provádí, jako by k modifikaci společného jmění nedošlo.
15. S ochranou majetkových práv nedlužného manžela souvisí i dikce § 42 odst. 4 e.ř., která pro případ vydobytí dluhu patřícího do společného jmění manželů nebo dluhu, pro který lze vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů, umožňuje postihnout pohledávku nedlužného manžela z účtu u peněžního ústavu. V podstatě se jedná o postih výlučného majetku manžela povinného, ve smyslu § 262b odst. 2 o.s.ř. se však presumuje, že na účtu se nachází prostředky tvořící, respektive jinak tvořící společné jmění manželů. Proto je nedlužnému manželu poskytnut prostor k předložení důkazů, že prostředky na účtu u peněžního ústavu jsou jeho výlučným majetkem.
16. V souzené věci bylo prokázáno, že povinný a jeho manželka uzavřeli manželství dne 24.5.2005, dne 1.6.2018 byla do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu zapsána mezi nimi uzavřená smlouva datovaná dnem 25.5.2012, dle níž se společné jmění manželů zužuje mj. tím způsobem, že ze závazků, k nimž přistoupí jen jeden z manželů, bude odpovědný výhradně tento manžel. Smlouva též obecně uvádí, že rozsah společného jmění manželů se zužuje až na obvyklé vybavení domácnosti, a to *pro futuro*.
17. Jakkoliv nelze pochybovat, že modifikační smlouva společné jmění manželů v rovině hmotněprávní zúžila, pro účely provádění exekuce je podstatné vyřešit, zda se k této modifikaci bude přihlížet, a to s ohledem na okamžik vzniku závazku, z něhož plyne exekvovaný dluh.
18. Exekvovaný dluh v celkové výši 55.478 Kč vznikl ze smlouvy o zápůjčce uzavřené dne 14.8.2014. Z právě uvedeného je tudíž zřejmé, že závazek, z něhož plyne vymáhaný dluh, vzniknul bezmála čtyři roky před tím, než byla výše specifikovaná modifikační smlouva zapsána do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. V předmětné exekuci proto k této modifikaci nelze přihlídnout a je nutno postupovat tak, jako by zde společné jmění povinného a jeho manželky existovalo v zákonem předpokládaném rozsahu. Datum uzavření modifikační smlouvy je v této souvislosti irelevantní, neboť vzhledem k zásadě ochrany oprávněného je rozhodující datum zveřejnění smlouvy v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu. K modifikaci by bylo možno v posuzované věci přihlídnout jen tehdy, vyslovil-li by s tím oprávněný explicitně souhlas.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.

19. Pohledem výhradně práva hmotného lze dospět k závěru, že závazek, z něhož plyne exekvovaný dluh, vznikl po uzavření modifikační smlouvy, protože ve smyslu její dikce odpovídá za jeho splnění povinný jakožto ten, kdo smlouvu o zápůjčce uzavřel. V souladu s § 731 o.z. lze však i pro tento dluh postihnout společné jmění povinného a jeho manželky, poněvadž k jeho vzniku došlo za trvání společného jmění, byť zúženého, přičemž ve spojení s § 42 odst. 4 e.ř. možno tento dluh vymáhat i postižením účtu manželky povinného u peněžního ústavu.
20. Právní úprava presumuje, že na účtu manželky povinného u peněžního ústavu se budou nacházet prostředky náležející, respektive jinak náležející do společného jmění. Manželka povinného ale může ve smyslu § 262b odst. 2 o.s.ř. namítat, že na postiženém účtu se prostředky náležející, respektive jinak náležející do společného jmění manželů nenachází, a svá tvrzení je pochopitelně nucena řádně prokázat. K tomu odvolací soud zdůrazňuje, že nelze-li přihlídnout ke smlouvě o modifikaci společného jmění povinného a jeho manželky při vydávání exekučních příkazů postihujících majetek, který by jinak náležel do společného jmění, není tato smluvní modifikace jakkoliv relevantní ani při prokazování původu prostředků na účtu manželky povinného. Hodlá-li tedy manželka povinného prokázat, že finanční prostředky na exekučně postiženém účtu náleží do jejího výlučného vlastnictví, musí tak učinit za pomoci jiných důkazních prostředků nežli modifikační smlouvou.
21. Odvolací soud proto napadené usnesení zrušil dle § 219a odst. 1 písm. a/ a odst. 2 o.s.ř. a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení dle § 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. V dalším řízení okresní soud nařídí k projednání návrhu manželky povinného jednání, při němž jí poskytne náležité poučení ve smyslu § 118a o.s.ř., a to s ohledem na výše vyjevený právní názor odvolacího soudu. Stěžejní je v této souvislosti právo manželky povinného tvrdit a prokazovat, že prostředky na postiženém účtu náleží do jejího výlučného vlastnictví.
22. O nákladech odvolacího řízení rozhodne v dalším průběhu prováděné exekuce pověřený soudní exekutor ve zvláštním režimu (§ 88 e.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o.s.ř.).

České Budějovice, 30. ledna 2019

JUDr. Zdeňka Sedláková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Houdková.